

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXIX. № 19-20 (жовтень) 2022

СУР РІШУЧЕ ЗАСУДИВ РАКЕТНІ УДАРИ РОСІЇ ПО УКРАЇНІ

Союз українців Румунії рішуче засуджує цілеспрямовані ракетні обстріли Російською Федерацією великих українських міст, мирного населення та цивільної інфраструктури України! Усі винні у вчиненні цих воєнних злочинів мають бути притягнуті до відповідальності!

Прочитайте:

- ❖ З діяльності депутата Миколи Мирослава Петрецького
- ❖ Хроніку діяльності СУРу
- ❖ До 82-их роковин з дня народження Михайла Михайлюка: Мудрість у дзеркалі молодості
- ❖ «Караван українського фольклору» в селі Кричунів
- ❖ Частина України в Румунії
- ❖ На храм у рідному селі
- ❖ Церковне свято у Балківцях
- ❖ Куток гумориста

Вже й осінь надворі та настій гарний,
Милує око із вікна барвистий сад.
Погода нам дає прогноз безхмарний,
І пахнуть яблука та стиглий виноград.

Людмила СТЕПАНИШЕНА

Засідання Ради Союзу українців Румунії у м. Арадї

Чергове засідання Ради СУР відбулося в Арадї 23-24 вересня на скликання голови Союзу українців Румунії Миколи Мирослава Петрецького, який надав слово всім членам Ради і дав їм можливість висловити свою думку щодо звітів філії СУР.

На зустрічі було проведено аналіз виконання рішень Союзу та заходів, які вжито філіями та місцевими організаціями для покращення діяльності на місцевому рівні. Адміністративний департамент представив фінансово-бухгалтерську інформацію за місяць серпень і на прохання Департаменту міжнародних відносин філії СУР подасть бюджет на 2023 рік з його обґрунтуванням.

Микола Мирослав Петрецький підсумував свою депутатську діяльність. Детальні питання будуть опубліковані в періодичних виданнях СУР.

Були представлені та затверджені кошториси на місяць жовтень. Так, було схвалено такі заходи, як «Радість осені в українців», «Осінь – міжкультурність – українці-румуні», «Українські традиції та звичаї», «Документальна подорож Банатською землею», «Покрий нас Твоїм покровом, Пречиста Діво», «150 років від дня народження українського поета, прозаїка і художника Богдана Сергійовича Лепкого», «Українські спільноти Марамурешу», «Свято українського фольклору», «Українська господиня», «Конкурс виконавців української пісні», «Кулінарний захід серед молоді України», «Внесок запорізьких козаків у територіально-адміністративну стабільність Північної Добруджі, починаючи з XIX ст.» – міжнародна конференція, «180 років від народження та 110-річчя з дня смерті великого українського композитора Миколи Лисенка», «День української мови» та інші.

На прохання філії були затверджені кошти на проведення засідань Комітету та участь у засіданнях Ради СУР, оплату побутових витрат, придбання побутових речей, витратних матеріалів, палива та електроприладів, оплату для перевезення біженців, укладання партнерських відносин з кількома церквами з метою організації церковного патронату тощо.

Окремим пунктом денного порядку був аналіз редакційного плану на четвертий триместр, зокрема підписання партнерської угоди з Суспільним телебаченням Румунії щодо продовження програми «Телешкола – уроки румунської мови для українських біженців».

По кожній із розглянутих і схвалених проблем і заходів Рада Союзу прийняла рішення.

Засідання Президії СУР у Мікулі

Ухвалення необхідних заходів для покращення діяльності Союзу українців Румунії, аналіз освіти рідною українською мовою та низка організаційних проблем склали засідання Президії СУР, яке відбулося 2 вересня в приміщенні місцевої організації с. Мікула.

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький говорив про захо-

ЗУСТРІЧ ЧЛЕНІВ ГРУПИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН З ПРЕМ'ЄРОМ НІКОЛАЄ ЧУКЕ

Проблеми української меншини в Румунії були обговорені з прем'єр-міністром Ніколає Чуке. Ситуація з дровами, становище педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка, проекти місцевої адміністрації, брак сімейних лікарів – це лише деякі конкретні проблеми, на які

депутат Микола Мирослав Петрецький привернув увагу прем'єр-міністра.

Під час зустрічі в приміщенні Уряду між Групою національних меншин і прем'єр-міністром Ніколає Чуке були розглянуті питання стосунків між виконавчою та законодавчою гілками влади. Водночас депутат попросив представників уряду приділити більшу увагу питанням депутатських запитів до міністрів. Парламентарії, які представляють національні меншини, будучи обраними на загальнодержавному рівні, мають набагато чіткіше бачення проблем, з якими стикаються люди, а повідомлені ситуації вимагають більш оперативного реагування.

З огляду на наближення зими, Микола Мирослав Петрецький озвучив своє занепокоєння щодо проблеми опалення дровами, а прем'єр-міністр Чуке повідомив, що на урядовому рівні розглядається варіант обмеження цін на дрова, питання, яке за його ініціативою вже обговорювалося на рівні правлячої коаліції.

Депутат також попросив прем'єр-міністра про підтримку в розблокуванні ситуації єдиного ліцею з українською мовою викладання ім. Тараса Шевченка, який три роки чекає на капітальний ремонт.

Микола Мирослав Петрецький також привернув увагу на необхідність аналізу проєктів, поданих місцевими адміністраціями, які знаходяться на різних етапах у підсумковому списку, загалом із посиланням на Національну інвестиційну компанію, навівши приклад дороги у с. Ізвоареле Сучевей, пошкодженої у 2018 році, котрі хоч і входить до категорії термінових проєктів, уже майже чотири роки перебуває в підсумковому списку. Водночас була порушена й проблеми браку сімейних лікарів у сільській місцевості.

ди організовані протягом липня і серпня для українських дітей та біженців, для молоді, членів комітетів та голів місцевих організацій, вчителів та радників. Він також згадав про організацію Чемпіонату світу з футболу української діаспори та програму стажування в рамках СУР, куди може записатися будь-яка молода людина, яка бажає навчитися та ознайомитися з майбутньою професією, а також вплив, який це мало на учасників.

У продовженні роботи обговорювалися проблеми, з якими стикаються повітові інспекторати, інспектори, в тому числі вчителі, щодо включення дітей біженців з України в систему освіти Румунії.

Наприкінці зустрічі заступник голови СУР Михайло Трайста представив проєкти, що фінансуються Адміністрацією Національного культурного фонду на 2023 рік у різних сферах, включаючи візуальне мистецтво, театр, музику, танець, цифрове мистецтво та нові медіа, культурну інтервенцію, творчі резиденції.

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький також відзначив присудження першої премії всім кандидатам, які зараховані до програми стажування, за виконан-

ня всіх завдань, поставлених адміністративно-секретарськими відділами у філіалах та центральному апараті, керівництво СУРУ привітавши їх за ініціативу та успіх.

Візит голови СУРУ до Марамороського і Сучавського повітів

Голова Союзу українців Румунії, Микола Мирослав Петрецький зустрівся з керівництвом педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка щодо організації у партнерстві з СУРОм, 25-річчя заснування навчального закладу з викладанням українською мовою.

Зустріч відбулася з нагоди візиту до повітів Марамуреш і Сучава, який відбувся з 29 вересня по 1 жовтня. Після презентації керівництва Союзу українців Румунії, Повітова Рада виділила суму в розмірі 100 000 лейв на відновлення будівлі, де працює український ліцей ім. Тараса Шевченка.

З цієї нагоди голова СУР зустрівся з членами комітетів та головами місцевих організацій. Під час робочих засідань відбулися дебати щодо виконання рішень Союзу, в тому числі щодо заходів, які вжиті на рівні філій для покращення діяльності. Члени комітетів та голови місцевих організацій у свою чергу виступили з пропозиціями щодо покращення місцевої діяльності.

Окрім визначення проблем, які аналізувалися та обговорювалися під час робочих візитів, також обговорювалися перспективи поглиблення співпраці СУР з місцевими органами державної влади та освітніми підрозділами.

(Продовження на 4 стор.)

З діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Ситуація зі збором побутових відходів у повіті Марамуреш добре відома на рівні Міністерства навколишнього середовища вже декілька років, вона викликає незадоволення громадян і чинить тиск на бюджет органів місцевої влади.

Система збору сміття у приватних домогосподарствах раз або двічі на місяць залишається реальною проблемою, яка, окрім негативного впливу на здоров'я, має шкідливий вплив на навколишнє середовище, посилюючи явище незаконного складання у невідповідних місцях і створює тиск на бюджет органів місцевої влади, які змушені виділяти значні кошти на збір і перевезення побутових відходів на відстань у понад 200 км.

Таке фінансове зусилля для сільської мерії, яка не отримує великих коштів від зборів і податків, є справжнім викликом.

Із закриттям двох платформ тимчасового зберігання відходів у повіті Марамуреш, ситуація зі збором побутових відходів була і залишається важкою для громадян і влади Марамороського повіту.

Про яку санітарну безпеку можна говорити в громаді, де побутові відходи вивозять раз на місяць, або у кращому випадку двічі за цей проміжок часу? Який бюджет повинна мати сільська мерія, аби бути здатною збирати та вивозити побутові відходи? Ці запитання не можуть залишатися риторичними, тому депутат Микола Мирослав Петрецький наполягає на отриманні відповідей та рішень від міністра навколишнього середовища Барни Танцоша, до якого знову звернувся з депутатським запитом щодо впровадження інтегрованої системи управління відходами на рівні повіту Марамуреш.

Представник українців у Палаті депутатів зажадав від міністра Барни Танцоша інформацію про стан впровадження інтегрованої системи управління відходами на рівні Марамороського повіту, а також про стадію роботи Міністерства навколишнього середовища над проектом підтримки місцевої влади, яка несе значні фінансові збитки через відсутність пункту збору побутових відходів на повітовому рівні.

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ У ПАРЛАМЕНТІ

Після більш ніж 80 років ідеології, які, як ми вважали, давно минули, знову з'являються на першому плані та досягають тривожного рівня популярності, що має негативний вплив на нашу соціальну стабільність, економічний розвиток, а також

на політичний порядок денний чи двосторонні відносини.

У зв'язку з цим Микола Мирослав Петрецький нещодавно забив на сполох з трибуни Парламенту у своїй політичній заяві.

Парламентарій заявив, що від цього може серйозно постраждати власне демократія, тому що на тлі напруженої геополітичної ситуації та викликів, які постають перед людством, все частіше спостерігаються гіперболізовані ситуації, коли у боротьбі за електоральний капітал політики вдаються до популізму та демагогії, забуваючи про суть виборчої риторики.

В основі Європейського Союзу лежать плюралізм, рівноправність, толерантність, справедливість і повага до людської гідності, свободи, демократії, верховенства права та прав людини, включаючи права осіб, які належать до нацменшин, – заявив представник української меншини в румунському парламенті, додавши, що він виступає за виховання нових поколінь на цих цінностях та їх залучення до процесу прийняття рішень.

Депутат також сказав, що освіта є єдиним дієвим засобом боротьби зі шкідливим впливом популізму, який постійно показує нові обрії. Без належної комунікації та представлення цінностей і важливості ЄС, економічного прогресу та традиційного способу ведення політики буде недостатньо, а соціальна стабільність перебуватиме під загрозою.

«Ми несемо повну відповідальність за сприяння економічній, соціальній та територіальній єдності і солідарності між державами ЄС, за повагу до культурної та мовної різноманітності та за захист європейської культурної спадщини. У протилежному випадку явище зростання видимості та впливу популістського дискурсу й надалі залишатиметься загрозою не лише для нинішнього покоління, а й для майбутніх поколінь» – сказав Микола Мирослав Петрецький.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Депутат Микола Мирослав Петрецький, голова Союзу українців у Румунії, минулого тижня взяв участь у телевізій-

ній програмі Суспільного телебачення України.

Дискусії в рамках програми були зосереджені на підтримці Румунією України протягом понад шести місяців від початку російського вторгнення в цю країну.

У рамках телепередачі було розглянуто низку актуальних тем, таких як стан і перспективи румунсько-українських відносин та зусилля Румунії – політичні, економічні, гуманітарні – з підтримки України на тлі війни, розв'язаної Російською Федерацією проти українського народу.

Особливий наголос було зроблено на сприянні експорту українського зерна транзитом через Румунію та на зусиллях румунської влади щодо полегшення в'їзду до Румунії, підтримки та інтеграції біженців з України.

11 жовтня, депутат Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у зустрічі з новим Послом України в Бухаресті Ігорем Прокопчуком, в якій також взяли участь голова комітету з питань оборони, громадського порядку та національної безпеки Палати депутатів Лауренціу-Дан Леоряну та голова парламентської групи дружби Румунія-Україна Іоан Балан.

З цієї нагоди румунська сторона засудила військову агресію Росії проти України, підтвердивши тверду підтримку Румунією незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

У своєму зверненні під час зустрічі пан Петрецький нагадав, що румунський парламент одним із перших рішуче засудив масовану збройну агресію Російської Федерації проти України. Він також наголосив на важливості посилення двостороннього співробітництва на рівні парламентської дипломатії та на необхідності покращення та заохочення транскордонного співробітництва між Румунією та Україною на благо місцевих громад та прикордонних адміністративно-територіальних одиниць. Микола Мирослав Петрецький також підкреслив, що національні меншини, українська в Румунії та румунська в Україні, залишаються надійним містком між нашими країнами.

Серед обговорюваних тем також були: ситуація та права осіб, які належать до румунської меншини в Україні та, відповідно, української меншини в Румунії, енергетична та продовольча безпека, європейська та євроатлантична перспектива України та участь Румунії у відбудові сусідньої держави.

Посол України в Бухаресті детально представив наслідки ракетного удару Росії по великих містах та по українській цивільній інфраструктурі. Український дипломат зазначив необхідність розширення контактів між парламентами двох держав і подякував Румунії за підтримку та солідарність, проявлену щодо України з початку російської військової агресії.

ОГЛЯДАЧ

(Продовження з 2 стор.)

Українці Сучави на заході «Відкрий для себе Північний Схід»

Сучавська філія Союзу українців Румунії отримала запрошення представити виставку з дегустацією специфічних страв української кухні на галі-туризму «Відкрий для себе Північний Схід», захід, організований у Гура Гуморулуй 22 вересня Сучавською повітовою радою.

Працьовиті та вправні жінки Нікуліна Клапон, Крістіна Кідеша, Зірка Янош та Надія Бойчук організували презентацію української кухні, яка включала, серед інших смачних страв, традиційну різдвяну трапезу з 12 пісних страв, вареники з сиром та буряковий борщ.

У заході, який мав на меті популяризацію культури, туризму та економіки Сучавського повіту та гастрономії Буковини, разом із командою СУР взяла участь і Коріна Бутнару з Молдови Суліци, директор, прихильник традицій українства та вивчення української мови в школі.

Марамороська філія СУР організувала захід «Полонинське літо»

Хоч і проведена 18 вересня в дощовий осінній день, подія «Полонинське літо», організована Союзом українців Румунії – Марамурська філія в приміщенні місцевої організації Верхня Рівна, принесла велику радість учасникам.

Незважаючи на холодну та похмуру погоду, атмосферу підтримували веселі пісні та танці присутніх колективів, а традиційні страви – мамалига з сиром, голубці, м'ясо, ковбаси, нага-

дували всім про марамурські традиційні страви.

Господарі із захопленням зустріли вокальні колективи з: Верхньої Рівни – координатор Проданюк Марія – солістка Ціфрак Деніса, Ремет – солістка Колопельник Сіміна, Полян – солістка Логош Лаура, Вишавської Долини – «Веселі Гуцули» – координатор Марія Папарига, Кривого – «Надія» – координатор Рекало Адріяна, Рускови, Вишавської Красни, Коштіля, Тімішу, Луга – «Веселка» – координатор Самбор Анна. Був присутній і церковний хор з Бистрого, яким керує Іордакіану Ірина. Присутніх також порадували танцювальний колектив Ботошанського повіту та фольклорний ансамбль «Червона калина» з

РОБОЧА ПОЇЗДКА ПРОВОДУ СУР ДО ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

6 – 7 жовтня голова СУР, депутат Микола Мирослав Петрецький разом з делегацією Союзу українців у Румунії, до складу якої увійшли Мирослав Петрецький, Василь Пасенчук, Люба Горват та Адріан Вішован, відвідав Львівську область. Поїздка відбулася на запрошення Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою. Програмою дводенного візиту були передбачені зустрічі та дискусії з головою Львівської ОДА Максимом Козицьким, ректором Національного лісотехнічного університету Володимиром Загорським, ректором Національного університету «Львівська політехніка» Юрієм Бобалом та директоркою Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Іриною Ключковською.

Разом із українськими партнерами представники СУР домовилися започаткувати культурно-освітню інституційну співпрацю між Львівською ОДА та СУР з наголосом на збереження традицій українців Румунії. Також на початку листопада СУР підпише партнерські угоди з львівськими лісотехнічним і політехнічним університетами, які звернулися до СУР проханням підтримати студентів з України щодо продовження навчання в Румунії, особливо в зимовий період. За пропозицією СУР ці престижні українські вищі навчальні заклади направлять викладачів до Румунії з метою проведення курсів підвищення кваліфікації для вчителів україномовних шкіл, а учні та студенти етнічних українців Румунії зможуть взяти участь у таборах, організованих цими ВНЗ.

Змістовна дискусія про те, як організації національних меншин підтримують українських біженців, відбулася на конференції, присвяченій збереженню української ідентичності. У своєму виступі Микола Мирослав Петрецький розповів про всебічну допомогу, яку Румунія надає біженцям та українській державі загалом за останні шість місяців, а також про активну участь СУР у підтримці багатьох біженців, які прибули до Румунії, про постійну адаптацію СУР-івської стратегії дій в цьому плані, про план культурних заходів, зустрічі з українськими переселенцями та відстоювання їхніх інтересів. Він також мав зустріч зі студентами Львівської політехніки, в рамках якої представив діяльність і роль СУР у захисті та просуванні прав осіб, які належать до української меншини.

Представники Львівської ОДА та місцевого академічного середовища подякували Румунії і СУР зокрема за підтримку надану Україні у політичному плані як на національному так і на міжнародному рівнях.

Сучавського повіту – координатор Юліан Кідеша.

Від імені керівництва СУР брали участь голови філії Мирослав Петрецький, філії Ботошан Семчук Віктор, молодіжної організації Лушкан Чіпріан, місцевої організації – Вишавська Красна Мочернак Юра, перший заступник Василь Пасенчук, члени місцевих організацій: Великий Бечків, Рускова, Верхня Рівна, Кривий – Петровай Іван, Пінтя Марічук, Лаурук Михайло Іван, Рекало Іван, кореспондент Попович Фабіан, Рускован Іван віце-мер – Верхня Рівна, інші члени Союзу.

Захід презентувала голова місцевої організації з Вишавської Долини, Марія Папарига. Це була нова можливість популяризувати давні пастуші звичаї, важливість української культури, танців, пісень та кулінарних традицій.

Стежками святого Паїсія Величковського

З 17 серпня по 18 вересня Союз українців Румунії організував низку ознайомчих поїздок стежками святого Паїсія Величковського. Українські парафіяни з Марамороського, Тіміського, Караш-Северінського та Арадського повітів відвідали монастирі Агапія, Секу, Вератек, Сігестрія та Нямц, де й переночували.

Понад 580 осіб мали змогу взяти участь у богослужіннях, відвідати музей Паїсія Величковського, зарядитися духовно, пройшовши слідами Благочестивого Паїсія Нямцького, старця монастирів Драгомірна, Секу та Нямц, уродженця українського міста Полтава, а також мали змогу помилуватися мальовничими краєвидами. Подібне паломництво буде організоване найближчим часом для українських парафіян з Сучавського повіту.

Цього літа СУР разом з Українським Православним Вікаріатом організували в монастирі Нямц симпозиум, присвячений Благочестивому Паїсію Величковському. Модератором заходу виступив вікарій Українського Православного

(Закінчення на 6 стор.)

«МИ НАКОПИЧУЄМО ГАЗ ТА ВУГІЛЛЯ»: ПРЕЗИДЕНТ ЗЕЛЕНСЬКИЙ ПРО СКЛАДНУ ЗИМУ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Інна АНДАЛІЦЬКА

Президент Володимир Зеленський попереджає, що зима буде складною, але Україна готується – накопичує газ, вугілля та інше, щоб її пройти.

Про це Зеленський сказав у своєму вечірньому відеозверненні наприкінці 224-го дня війни.

«Вдень провів дуже предметну нараду щодо нашої підготовки до зимового сезону. Ми повністю усвідомлюємо всі ризики. І знаємо, що окупанти теж... готуються до зими. На

всіх рівнях влади опрацьовуються сценарії, щоб захистити людей. Ми говоримо чесно: зима буде складною. Але, щоб її пройти, ми накопичуємо газ, вугілля та все інше, що необхідно», – зазначив Зеленський.

«І важливо, щоб так само підготовленими до цього періоду підійшли наші партнери. Що більше ми разом зробимо зараз для того, щоб наблизити мир, що більше буде нашої співпраці й тиску на Росію, то безпечнішим може бути для нас усіх у Європі цей зимовий період», – сказав глава держави.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ НАЗВАВ КІЛЬКІСТЬ ДЕПОРТОВАНИХ В РОСІЮ УКРАЇНЦІВ

Віталій САЄНКО

Росія депортувала з окупованих українських територій понад 1 млн 600 тис. громадян України.

Про це повідомив президент України Володимир Зеленський під час звернення до Організації американських держав.

«Ми не сумніваємося, що переможемо у цій війні і зможемо захистити незалежність України. Щоденні перемоги на фронті й десятки звільнених міст і сіл України доводять це», – сказав президент.

Він наголосив, що наразі питання для України є лише одне: скільки ще українських громадян Росія встигне вбити, перш ніж визнає поразку. **«Скільки ще Росія встигне вкрати з України зерна, ресурсів, промислових підприємств, які окупанти просто розбирають і вивозять у Росію, а також людей. Вони крадуть людей. Вже понад мільйон шістсот тисяч українців депортовані в Росію. Вони розпорошені по території цієї держави. Розкидані по віддалених регіонах Росії. У багатьох з них відібрали документи, багато з них пройшли через страшні фільтраційні табори окупантів, де над ними знущалися й залякували»,** – наголосив Зеленський.

Глава держави сказав, що робиться усе заради звільнення української землі, щоб якнайшвидше врятувати усіх українців від вторгнення РФ. **«Ми робимо все, щоб поставити крапку в довгому переліку українських жертв, який створює Росія. І саме тому я звертаюся до вас. Нам потрібна ваша підтримка, щоб прискорити настання миру для нашого народу»,** – заявив президент.

ДЕПОРТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ У РФ

Перед депортацією мирних українців окупанти примушують їх проходити через так звані фільтраційні табори. Там їх допитують, примушують роздягатися, аби перевірити татуювання, нерідко застосовують силу. Деякі люди з таких таборів не повертаються.

Крім того, російські війська викрадають і депортують українських дітей, яких потім віддають на незаконне всиновлення в Росії. Процедура такого «всиновлення» передбачає знищення всіх документів та інформації про рідних батьків, дозволяє зміню імені.

1 вересня заступник голови Комітету Верховної Ради з гуманітарної та інформаційної політики Павло Сушко заявив, що з початку повномасштабної війни щонайменше 557 тис. українських дітей було незаконно вивезено до Росії.

11 вересня у Мінреінтеграції повідомили про повернення до України з Росії 31 вивезеної окупантами дитини.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ ЗАКЛИКАВ СВІТ ПІДТРИМАТИ РЕЗОЛЮЦІЮ ЩОДО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ РОСІЇ З ВИПЛАТ РЕПАРАЦІЙ

Надя ПРИШЛЯК

Україна готова запропонувати такий механізм відшкодувань на засіданні Генасамблеї ООН.

Президент України Володимир Зеленський закликав світову спільноту на засіданні ООН у жовтні підтримати резолюцію про зобов'язання Росії щодо виплат репарацій за війну в Україні.

Про це він сказав, звертаючись до учасників публічних дебатів «Війна і закон» у Парижі.

За словами Зеленського, післявоєнна справедливість просто неможлива без компенсації Росією Україні за всі втрати й руйнування.

«Вже зараз ми пропонуємо всім, хто цінує міжнародне право, підтримати на засіданні Генеральної асамблеї ООН фундаментальну резолюцію. Резолюцію, що підтвердить міжнародно-правове зобов'язання Росії з виплати репарацій за цю війну і визнає необхідність компенсаційного механізму, через який таке зобов'язання може бути реалізоване», – наголосив Зеленський.

Він підкреслив, що Росія повинна повною мірою заплатити за розв'язані нею жорстокість і руйнування.

«І хоча у випадку з Росією це непросто, але цілком реально. Відповідний порядок юридичних кроків зрозумілий. Ми можемо представити його всім зацікавленим суб'єктам», – сказав Зеленський.

Президент України зазначив, що всі, хто вивчав юриспруденцію, аналізували вирок Нюрнберга.

«І я впевнений, що буде час, коли студенти, які так само вивчатимуть право, зможуть порівняти текст нюрнберзького вироку з текстом того вироку, який буде ухвалений спеціальним трибуналом щодо злочину агресії Росії проти України. Але не тільки. Вони також вивчатимуть і досвід компенсації Росією всіх збитків, завданих цією війною», – наголосив Зеленський.

(Продовження з 4 стор.)

Вікаріату, отець Микола Лаурук, а дискусії зосередилися на житті та діяльності святого Паїсія Величковського, українця за походженням, який зробив внесок у реформу чернечої системи в Румунії та уклав слов'янську Філокалію.

Дружба, радість, гра

Діти-біженці та їхні батьки мають якомога легше пережити травму втрат, завданих війною – з такого переконання розпочали представники Галацької філії Союзу Українців Румунії 10 вересня інтеграційну діяльність українських дітей у румунські дитячі громади. Під девізом «Дружба, радість, гра» у заході взяли участь 115 осіб: біженці з України, учні школи №25, викладачі художньої школи «Дімітріе Куклін» та їхні діти. Спочатку учасники відвідали зоопарк, де діти фотографувалися та весело проводили час із тваринами, потім веселощі перемістилися до скверу, а малюки отримали солодощі та іграшки.

За сприяння вчителів, які мали намір виховати у дітей згуртованість та гарний настрій, були організовані індивідуальні та групові ігри, такі як естафети з обручем, розмальовування обличчя, заняття з повітряними кулями та м'ячами, дартс, ракетбол, бейсбол. Вчителька Лаура Попов організувала хвилинку кольорової магії, яка захоплювала та тренувала малечу, а вчителька Аура Кешуняну викликала емоції, даруючи українським дітям, як вона гарно назвала «Від серця до серця» вироби ручної роботи.

Завершився день смачним меню в ресторані «Café Anglais», коли всі, дорослі і діти, відчули, що ніхто не самотній і що завдяки людяності та розумінню жайхиття війни легше подолати, а малюки можуть повернути собі спокій.

* * *

8 жовтня, після довгих літніх канікул, діти членів Клузької філії Союзу українців Румунії та діти українців, які у зв'язку з війною на Україні тимча-

сово перебувають у м. Клуж-Напока, нарешті знову зустрілися. А скликав усіх на зустріч захід під гаслом «Школа, дорога школо!». В осередку клузької філії Союзу українців Румунії зібралось близько 50 учасників (дітей та батьків) на чолі з головою Клузької філії СУР Іваном Гербілем, медіа-партнером Марією Чінар-Жігою та організаторами заходу «Клубу української малечі».

Програма заходу була збагачена й першим, особливим випуском «Літературної скарбнички», яка знову запрацювала з початком школи. А особливим цей випуск став тому, що замість звичайних читань дитячої літератури цього разу «Літературна скарбничка» підлаштувалася під тему заходу – початком нового навчального року. І як же краще почати дітям школу, як не здобуттям нових знань, цікавих та в інтерактивний спосіб? Тож учасникам заходу були запропоновані цікаві запитання, на які кожен міг дати відповідь, якщо вважав, що знає її, після чого правильна відповідь була зачитана дітям з «Великої дитячої енциклопедії». Дітям сподобалося дізнатися хто з людей їсть черепашок, хто і як вигадав кукурудзяні пластівці, чому ноги, коли під водою, здаються короткими і незграбними та багато інших цікавинок.

Не менш популярним й успішним став майстер-клас, на якому діти навчилися прикрашати рамки для фотографій морськими черепашками, які власноруч назбирали під час літніх канікул. А старші учасники зробили вишивку на картоні технікою «Ізонитка». Захід закінчився рухливими іграми на повітрі та довольному спілкуванню дітей.

Культурні заходи СУР

Фестиваль українських релігійних пісень у місті Сату Маре

Сату-Марська філія Союзу українців Румунії, у партнерстві з п'ятидесятницькою (духовною) церквою с. Мікула та мерією організували 4 вересня «Фестиваль української духовної музики», захід для збереження етнічної, мовної та релігійної ідентичності. Другий етап фестивалю в Сату Маре зібрав 270 учасників, які представляли українські громади повіту.

Подія, яскравий вияв любові та солідарності під знаком поваги до віри та нації, має особливу роль у забезпеченні існування спілкування між усіма соціальними та віковими категоріями та дає можливість українцям утвердити свою єдність, місце та роль у повіті Сату-Маре.

Присутній на заході, голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький говорив про важливість організації цього фестивалю, який об'єднує християнську спільноту, свято духовного утвердження, справжню культурну пам'ятку для повіту Сату Маре та можливість популяризувати якісний релігійний репертуар, у тому числі через виступи існуючих хорових ансамблів. Він привітав організаторів, підкресливши, що Сату-Марська організація є прикладом організації заходів, які мають велике значення для Союзу українців Румунії, та подякував уряду Румунії за підтримку, надану нашій меншині.

У своїх промовах голова та перший заступник Сату-Марської філії Союзу українців Румунії Ірина Люба Горват та Василь Бучута наголосили на тому, що Союз українців Румунії щорічно організовує понад 350 акцій, спрямованих на збереження культурної, мовної та релігійної ідентичності та які з кожним роком мають все більший вплив серед українців, і не тільки.

Єпископ Закарпатської церкви п'ятидесятни-

ків в Україні Віктор Гребка подякував уряду Румунії, румунському народу та Союзу українців Румунії за безумовну підтримку та гуманітарну допомогу, надану Україні, наголосивши, що такі заходи є благословенням для всіх учасників.

Хор «Голоси Мікули», яким керує Іван Бумбар, і хор з Нової Мікули зуміли ввести учасників в атмосферу спокою та миру, таку необхідну в ці важкі часи, оскільки релігійна музика сама по собі є молитвою.

Окрім згаданих, у заході взяли участь мер села Агріш Сабо Елек та представники місцевих адміністрацій. Також були присутні пастори п'ятидесятницької церкви – Бонте Йоан (Берсау), Коржук Йоан (Мікула), Даніель Холдіш, пресвітер п'ятидесятницької церкви в Мікулі, пастори та пресвітери з українських громад (Децебал, Мофтин), члени комітетів, та члени місцевих організацій (Мікула, Агріш, Мофтин, Ратешті, Терешть), члени організацій (Тарна Маре, Сату Маре, Пауліан), а також українські біженці, які проживають у Сату Маре.

III-й фестиваль «Свято українського фольклору» у с. Кривий

2 жовтня Марамороська філія Союзу українців Румунії організувала III-й фестиваль «Свято українського фольклору», який відбувся в будинку культури села Кривий, в якому компактно проживають етнічні українці з вірою в Бога та любителі традицій.

Метою цього заходу є збереження українських культурних цінностей, народних звичаїв та передача автентичного фольклору майбутнім поколінням. На заході були присутні численні представники Союзу українців Румунії, представники органів місцевої влади, гості та любителі українського фольклору.

Священник української православної церкви у Полянах отець Адриан Вішован благословив дійство короткою молитвою.

Присутні пройнялися особливою атмосферою свята, а зі сцени присутнім подарували колоритні українські пісні і танці: дитячий вокальний ансамбль з Кривого під керівництвом Марії Чінар, вокальний ансамбль «Надія» із Кривого, на чолі з Адріаною Рекало, вокально-танцювальний колектив «Янголи» із Серету, танцювальний ансамбль з Сучави, вокальний колектив з села Штюка Тіміського повіту, дитячий вокальний гурт з с. Ремет.

Фестиваль української пісні та танцю «Елмовий лист» у с. Нісіпіту

Гурт «Українки», утворений з українських переселенців, які знайшли прихисток у Сучавському повіті, 25 вересня уперше виступив у Нісіпіті на Фестивалі української пісні і танцю «Елмовий лист». Захід був організований Сучавською філією Союзу українців Румунії у співпраці з місцевою організацією СУР в с. Ульма.

Членкині гурту «Українки» тричі на тиждень роблять репетиції у приміщенні СУР і були надзвичайно раді виступити на сцені фестивалю разом з гуртами «Ульмське джерельце», що складається з учнів місцевої школи, «Буковинська ружа» з Мілішівців, групою «Мала поляна» польської меншини з с. Пояна Мікулуй, групою «Полонинка» з Палтіну та колективу «Коломийка» з Серету.

Голова Сучавської філії Союзу українців Румунії Ілля Саучук, перший заступник Нікуліна Клапон, заступники Брандуша Песларі, Микола Чокан та Олена Торак, секретар Крістіна Кідеша та члени Зірка Янош і Надія Бойчук були присутні на українському святі.

(Продовження на 10 стор.)

УКРАЇНА

РОЗПОЧИНАЄ ПРИЄДНАННЯ ДО ОЕСР

Леся ЛЕЩЕНКО

За словами глави держави, Україна отримала спеціальний статус країни, що приєднується, і всі необхідні умови для повноправного членства вона виконає.

Україна розпочинає приєднання до Організації економічного співробітництва та розвитку.

Про це президент Володимир Зеленський заявив у відеозверненні наприкінці 224-го дня війни.

«Починаємо приєднання України до Організації економічного співробітництва та розвитку. Це одна з найпрестижніших глобальних організацій, вона об'єднує 38 найсильніших держав. Це демократії, це ринкові економіки, це більшість економічного потенціалу світу. Від Австрії до Японії, від Сполучених Штатів Америки до Південної Кореї, від Канади до Туреччини. Україна буде серед них і в цьому форматі. Ми подали нашу заявку на вступ, вона підтримана Організацією. Україна отримала спеціальний статус країни, що приєднується. І всі необхідні умови для повноправного членства ми виконаємо», – заявив глава держави.

«Для нас це означатиме ще одну потужну лінію економічної, технологічної та ціннісної співпраці з глобальною спільнотою», – додав президент.

«ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНИ» – ЗАХІД-МАНІФЕСТ У НАЦІОНАЛЬНОМУ СУЧАВСЬКОМУ КОЛЕДЖІ «МІХАЙ ЕМІНЕСКУ».

День європейського співробітництва відзначили в Сучаві в унікальний спосіб – урочистим відкриттям муралу великих розмірів під назвою «Птахи волі і свободи», виконаного професійними майстрами стінопису на фасаді будівлі бібліотеки Національного коледжу «Міхай Емінеску». Робота стане емблемою Програми цього року. Вона виграла конкурс «Звернення до України», організований Сучавським Регіональним бюро транскордонного співробітництва, був адресований молоді з Румунії та України віком від 14 до 30 років, який відбувся в період 18 липня – 9 серпня. Переможницею конкурсу стінопису стала 15-річна Тетяна Лебеденко з Одеської області. На конкурс було подано понад 60 робіт, з яких обрано 6 фіналістів.

Анка Гутт, спеціаліст із питань інформації та комунікацій Сучавського регіонального бюро транскордонного Співробітництва, заявила, що вибір Національного Сучавського Коледжу ім. Міхая Емінеску як місце для виставки роботи «з'явився природним чином у контексті, в якому оголошено 2022 рік на Європейському рівні, – Роком молоді», але враховуємо і те, що це єдина школа в місті, де вивчається українська мова.

Представник Міністерства Розвитку, Данієла Сурдяну, під час цього заходу повідомила, що «завершено 66 проектів, фінансованих Спільною операційною програмою Румунія-Україна, загальною вартістю 65 мільйонів євро. У прикордонних регіонах нашої країни та сусідньої країни-партнера реалізовано проекти, спрямовані на

сфери освіти, охорони здоров'я, інфраструктури та безпеки населення».

На заході також були присутні матері-біженки з України з дітьми, які носили на грудях брошки із синьо-жовтим кольором та прапором Європейського Союзу. Голова Чернівецької обласної ради Олексій Бойко символічно вручив подячний лист Цезару Грозау, виконавчому директору Сучавського регіонального бюро транскордонного співробітництва та пану Васіле Тофану, заступнику голови Сучавської Повітової Ради.

Того ж дня в штаб-квартирі Асоціації «Буковинський інститут соціального партнерства» у партнерстві з Сучавським регіональним бюро транскордонного співробітництва відбувся майстер-клас з живопису, який координував художник Міхай Панзару-Пім, присвячений

українським дітям-біженцям. Державними кольорами малювали на цифровому екрані символи транскордонного співробітництва між Румунією та Україною.

Окрім заходів, організованих з нагоди Дня європейської співпраці, також було проведено акцію солідарності «Звернення до України», під час якої було роздано понад 500 пакунків зі шкільним приладдям для 5 українських шкіл Чернівецької, Івано-Франківської, Закарпатської та Одеської областей.

Проведені акції є сильним сигналом солідарності та підтримки українського народу та України.

Делія МАРТІНЯК

Фото авторки

МУДРІСТЬ У ДЗЕРКАЛІ МОЛОДОСТІ

Вельимповажний друже Михайле!

Прийми мій низький уклін перед твоїм поважним віком, перед твоїм щирим серцем і душею, перед твоєю жертвовною любов'ю до всього рідного – мови, родини, околиці, до друзів і знайомих, до долі українського роду/народу, бо все це – я впевнений в цьому – давало, дає і буде давати Тобі не одну щасливу мить!

Моєю щасливою миттю стали роздуми-коментарії і твого літературного вияву!

У поезії, взагалі, виміри часу і простору виходять за параметри усталені людиною протягом її життя-буття та підкоряються, до жертвовності навіть, законам новоствореного внутрішнього світу поета. А такі світи появляються разом із кожним поетом і містять всі атрибути нашого зовнішнього але й завжди більше...

Спільним атрибутом в їхньому створенні, я б сказав ґрунтовним, є мудрість – мудрість бачення кращого світу, починаючи від свого внутрішнього...

Якщо взяти орієнтиром слова звісного румунського романсу «Бо немає людини, щоб не віршувала / Хоч тільки раз... єдиний раз в житті» (Căci nu e om să nu fi scris o poezie / Măcar o dată... doar o dată în viața lui), на слова Аурела Феля, музика Ніколає Кіркулеску, то напрошується висновок, що у кожній людині існує «ін нуче» можливий кращий світ!

Ось, напевно, що спонукало Михайла Михайлюка у 28 років написати вірш-медитацію «Куди мене роздум веде», ліричний дис-

курс, що ввійшов до збірки «Інтермеццо» (1971). Цифру цього молодого віку мені підказало дзеркало його 82-их роковин, наповнене й обрамлене вагомим і цінним літературним доробком на ниві української літе-

ратури взагалі та його постійною, навіть вперто, боротьбою на захист правди, порядку, моральних та духовних цінностей людини – найсолідніше підложжя кращого світу як внутрішнього, так і зовнішнього...

Коло тридцяти років людина сягає повної матурності, вища освіта значно поширює горизонт пізнання світу, початкові роки професійної праці стикають реалії конкретності з омріяними бажаннями. І так починає запеклий бій ліричного Я за досягнення свого кращого внутрішнього світу. Його не менш потужніший суперник – це Божий дар Роздуму, що породжує життєво-буттєву драму непе-дності надіяного, бажаного з прожитим:

Тебе я вітаю від щирого серця,
Хай тобі, друже, в здоров'ї живеться,
Хай РОЗДУМ тебе доведе до зірок
І не відстане ані на крок!
Многії, здорові й щасливі літа,

Хай мережать твоє гідне буття,
Хай РОЗДУМ очистить зарослі стежки
І цвітом хай бризкнуть думки-яблунки!

З особливою повагою
Євсебій ФРАСИНЮК

Куди мене роздум веде,
Сині тіні розмотую з серця.
Стільки стежок заросло
Травою розлук, забуття!

Роздум, у баченні поета – це нескінчене мостіння нескінчених майбутніх життєвих стежок/доріг, яке породжує болячі побоювання розлуки й забуття того, що створило перший неповторний рай його дитинства і юності: отчий дім, родина, рідне село, школа, друзі, перші кохання, пригоди тощо.

Епітет «сині тіні», що входить у метафоричний меседж другого рядка, сугерує глибоке розуміння неповторності головних життєвих етапів та драматичного перебігу крізь них. Це «рани» притаманні кожній свідомій людині і гояться тільки наступними утіхами душі, серця. Останній подвійний епітет – «трава розлук, забуття» – у складі метафори останніх двох рядків, акцентує драму неворотності часу та отих дитячих та юних розваг.

Куди мене роздум веде –
Коні божевільні димом стають
І стигне їх тупіт
Стручками льоду
На гіллі думок.
А скільки табунів я втратив
Весною-провесною...

Читаючи вірш легко спостерігаємо, що рядок-заголовок став лейтмотивом поетичної структури тексту, те що умножує стани почуття та поглиблює їх.

Кінь у творчості Михайла Михайлюка є носієм багатозначних символів: робоча опора землероба, надійний засіб людини для пересування, вірний друг воїна, втілення Божої енергії, засіб обдарованої людини сягнути творчого простору.

Епітетом «божевільні коні» поет, мабуть, вселяє ідею неприпинності далекосяжних ідеалів самореалізації молоді людини, невідмінно і любовних поривів молодості, але думка можливого нездобуття чи їхньої минучості палить і морозить одночасно внутрішнє ество поета. Причина цієї душевної драми полягає у достатніх розчаруваннях стосовно зовнішнього світу, а найболяче у втраченні бувших і можливих любовних злетів, голов-но у «провеснах» молодості.

У структурі даного тексту зазначимо, що лейтмотив створює і певну симетричність групування рядків: 4 – 7 – 7 – 4. Мабуть, до уваги взято найголовніші моменти життєвого проходу людини: дитинство, молодість, кохання, фаховий доробок. У третім групуванні ліричне Я автора піднімається до другого життєво-буттєвого раю людини – великого, єдиного, неповторного кохання:

Куди мене роздум веде,
Там голос твій ніколи не лукавив,
Яблуні бризкали цвітом
І кожного вечора
Місяця кружінь
Протікала мною.
А очі твої – сонця зачаття.

Євсебій ФРАСИНЮК
Фото автора

(Закінчення на 9 стор.)

«Караван українського фольклору» в селі Кричунів

Нещодавно у селі Кричунів Марамороського повіту зупинився «Караван українського фольклору». Цей культурний захід проводить Марамороська філія СУРу з метою берегти, продовжити та популяризувати пісні, звичаї і традиції українців Румунії.

25 вересня у селі Кричунів Марамороського повіту зупинився «Караван українського фольклору». Цей культурний захід проводить Марамороська філія Союзу українців Румунії по селах, де компактно проживають етнічні українці, з метою сприяти збереженню, продовженню та популяризації звичаїв і традицій українців Румунії. На Мараморощині, та не лише, при місцевих організаціях СУРу діють вокальні, танцювальні, інструментальні або змішані гурти, які плекають український фольклор, намагаються зберегти його якомога автентичнішим та передавати майбутнім поколінням українську культурну спадщину.

Вчителька пенсіонерка пані Анна Самбор, яка керує вокальним гуртом «Веселка» з Луга над Тисою Марамороського повіту та яка також є заступником голови СУРу, розповідає про культурну подію, що відбулася у селі Кричунів:

«Незважаючи на похмуру осінню погоду, жителі села Кричунів чекали з нетерпінням і цікавістю подію, тим більше, що у їхньому селі завдяки керівництву СУРу було придбане нове гарне приміщення. Подія почалася молитвою і подякою Всевишньому, під проводом отця Віктора Петрова. Присутні хвилиною мовчання вшанували полеглих героїв війни проти України. Потім висловив

вітальне слово голова Марамороської філії Мирослав Петрецький і перший заступник голови СУРу Василь Пасинчук, який передав вітання голови СУРу та депутата Миколи Мирослава Петрецького. Потім виступили з вітальними промовами я та місцевий радник від СУРу Іван Петровай, ми побажали успіхів та гарних цікавих подій у новому приміщенні, які би притягали багато учасників. На цьогорічній події у Кричунові під назвою «Караван українського фолькло-

ру» виступили багато гуртків з Мараморощини. Радує нас те, що були присутні і молодіжні гуртки з Рускови під керівництвом Міхаєли Миколайчук, з Полян, під керівництвом Марії Вішован, з Кривого, координатор Адріана Рекало, з Вишівської Красни, координатор Юра Мочернак, а також змішані гуртки з Вишньої Рівни та Кричунова. Те, що виступають гуртки молодих осіб має велике значення, дає нам впевнення і віру в те, що наша пісня не загине, що її будуть любити і шанувати. Далі виступили вже відомі групи з Полян «Голос полонини», під проводом Михайла Мачоки

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія

(Продовження на 13 стор.)

МУДРІСТЬ У ДЗЕРКАЛІ МОЛОДОСТІ

(Продовження з 8 стор.)

Уособлюють таку любов тільки два головні атрибути: «голос твій» та «очі твої». Перший сугерує ідеальне внутрішнє єство коханої, тому що людина котра «не лукавить ніколи» простеляє своє життя-буття на шляху правди, порядку, любові. Цими святими чеснотами вона вирощує отой неповторний Божественний сад подружжя, в якому «бризкання цвіту яблунь» вселяє ідею можливості досягнення блаженності.

Останні дві метафори – «І кожного вечора / Місяця кружінь / Протікала мною» та «А очі твої – сонця зачаття» – просто зачаровують читача і миттєво повертають його у час і простір першої, найпалкішої, єдиної любові. Залучення внутрішнього єства поета до космічного тіла – місяця, що є символом-охоронцем закоханих – надає нерозривної потужності стану любові. Тільки в полоні такого відчуття обох закоханих, очі коханої стають «сонця зачаття», тобто зародком новоствореного світу, світу вірного невмирущого кохання. Які то блаженні поети!...

Куди мене роздум веде,
Відлига серця там,
Вітри недовірені,
Роздум...

Мудреці говорять, що блаженність – це тільки мить. Але життя людини складають мільйони-мільйони митей. Скільки їх створюються для добра, правди, порядку – блаженності?... Ідеально б було половину, тому що за принципом відповідності, другий у «Кібаліоні» – трактат герметичної філософії, кожному ділу людини у видимому світі відповідає те ж саме у невидимому і котре рушає на зустріч першому.

Але автор користується правом не погоджуватись з такими принципами і в останнім групуванні рядків свого тексту засвідчує свій ранній песимізм щодо досягнення ідеалу, принаймні в коханні. Роздум на канві зовнішнього світу охолонув серце, вітри оптимізму ослабли до зникнення, бо роздум надто вкорінився у сипучі піски видимого зовнішнього світу.

Але ... хто покладається на глибокий роздум, той створює собі шанс!

У Михайла Михайлюка він є...

120-річчя від дня народження письменника Юрія Яновського

Комітет Бухарестської Філії Союзу українців Румунії 25 вересня організував культурний захід, присвячений 120-річчю від дня народження одного з найвизначніших українських письменників Юрія Яновського.

На відкритті заходу виступив: голова Бухарестської Філії СУР Михайло Трайста, який передав вітання від голови СУР, депутата Миколи Мирослава Петрецького.

Під час заходу було представлено доповіді, пов'язані з життям і творчістю письменника і зачитано уривки з його творів.

На завершення члени ансамблю «Едельвейс» Бухарестської філії СУР виконали кілька пісень українською та румунською мовами.

(Продовження з 6 стор.)

Дні українського театру в Бухаресті

Комітет Бухарестської філії Союзу українців Румунії організував у період 30 вересня – 2 жовтня IV-ий Міжнародний театральний фестиваль «Дні українського театру».

Відкриття заходу відбулося 30 вересня о 18 годині в Театрі румунських драматургів п'єсою Михайла Гафії Трайсти «ШеВалет» у постановці режисера Васіле Тома. Вистава «ШеВалет» була частиною репертуару Румунського театру драматургів, а з 15 жовтня буде представлена на сцені Бухарестського театру комедії. Хоча п'єса здається комедією, за нею стоїть драма двох братів, племінників української аристократки, що проживала на березі Тиси, які не можуть поділити успадковане від бабусі майно.

Наступного дня в осередку Бухарестської філії СУР відбулося літературне читання п'єси Лесі Українки «Лісова пісня» у перекладі Михайла Гафії Трайсти та постановці режисерки Магдалени Беческу й актора Штефана Апостола. Відбулася також виставка живопису «Запрошення на вернісаж» режисера та актора Васіле Тома, члена Союзу українців Румунії.

Третього дня відбувся круглий стіл на тему «Історія українського театру», на якому виступили режисери та актори Магдалена Беческу та Васіле Тома, поет Тудор Чоботару та драматург Михайло Гафія Трайста. Крім цього присутні мали нагоду подивитись виставу «Украдене щастя» Івана Франка.

Наприкінці заходу голова Бухарестської філії СУР Михайло Трайста від імені голови Союзу українців Румунії, депутата Миколи Мирослава Петрецького подякував усім за участь у цьому заході.

5-й «Концерт української релігійної музики» у місті Пинкота

24 вересня, в Будинку культури міста Пинкота Арадського повіту відбувся 5-й «Концерт української релігійної музики». Захід, організований Арадською філією Союзу українців Румунії за підтримки мерії Пинкота, який користується широкою популярністю у публіки, цього року зібрав в арадському містечку понад 400 учасників: виконавців, гостей та глядачів.

У залі були присутні представники проводу СУР на чолі з головою Союзу, депутатом Миколою Мирославом Петрецьким, представники органів місцевого самоврядування, освітніх установ та закладів, а також численні представники

Юрій Яновський народився 27 серпня 1902 року в селі Майєрове в родині заможного землевласника Івана Миколайовича Яновського та його дружини Марії Мусіївни з дому Здолянчиків. Рід Яновських сягає XVI ст. та одного походження з дворянським родом Гоголів-Яновських.

Юрій Яновський був редактором журналу «Українська література» і військовим кореспондентом. У 1945 працював кореспондентом на Нюрнберзькому процесі. Найвизначнішим твором Яновського повоєнного часу стали романи «Жива вода» (1947), «Вершники» і «Чотири шаблі».

Помер Юрій Яновський 25 лютого 1954 року. Попри це, твори Яновського нарівні з творчістю

української громади Арадського повіту.

На концерті виступили: хор православної церкви с. Бистрий Марамороського повіту, дитячий хор Кієрської школи, хор православної церкви студентського містечка «Васіле Голдіш», хор «Зелена Ліщина» з Караш-Северіну, дитячі хори

Тирновської школи, хор п'ятидесятницької церкви села Репедя, хор «Калина» з Лугожа, чоловічий хор п'ятидесятницької церкви з Агрішу Маре, духовий оркестр п'ятидесятницької церкви села Микула, а також солістки Ана Микулайчук, Олександра Пеун-Микулайчук, Марія Ігнішка та сестри Пінтя з села Дуд.

Піснеспіви – церковні пісні, які розраджують душу і підносять думки до Бога, створили надзвичайну атмосферу і принесли душевну радість усім присутнім у залі. Одним з найбільш емоційних моментів заходу став виступ на сцені групи з 16 українських дітей-біженців, які знайшли притулок в Араді. Вони виконали пісні українською мовою і були віддані бурхливими гарячими оплесками.

«Караван українського фольклору» у селі Великий Бичків

«Караван українського фольклору» цього року зупинився на дорогах українських землях, де не обійтись без традиції пісні і танцю. Український фольклор дуже люблять музичні, літературні та мистецькі творці, а жителі села Кречунів, яке приймає добрих і теплих людей, прагнуть зберегти його якомога автентичнішим.

Довгоочікувана українцями подія розпочалася, 25 вересня, молитвою «Отче наш» під благословенням священника Української Православної Церкви села Кречунів Віктора Петрова. Хвилиною мовчання вшанували полеглих героїв війни Росії проти України.

На святі були присутні українські вокальні гурти з Мараморощини. З Полян, прийшли дві групи, – «Голос полонини» – координатор Михайло Мачока та дитяча група – координатор Марія Вішован, «Надія» з Кривого, координатор Адріана Рекало, гурт з Рускови, координатор Міхаєла Мікулайчук, «Красняночка» з Вишівської

таких визначних майстрів слова, як Павло Тичина, Микола Хвильовий, Микола Зеров, Максим Рильський, Євген Плужник, увійшли в класичний фонд літератури українського відродження першої половини XX століття.

Красни, координатор Юра Мочернак, група з Верхньої Рівни, «Веселка» з Луга Над Тисою, координатор Анна Самбор. Були присутні українські солісти Октавіан Волощук та Михайло Нарцис Бобрюк, а голова Мараморської філії СУР Мирослав Петрецький, перейшов з офіційних повноважень у артистичні та порадував присутніх своїм голосом.

На заході виступили голова Мараморської філії СУР Мирослав Петрецький, перший заступник голови СУР, Василь Пасинчук, голова жіночої організації та член Ради Анна Самбор, заступник мера Верхньої Рівни Іван Рускован та член місцевої організації Кречунів Іван Петровай.

СУР взяв участь у 9-у Фестивалі етнічних меншин у Тімішоарі

Українці, серби, німці, євреї, болгари, словаки, роми, мадьяри, арумуни, італійці та вірмени відсвяткували 9-й Фестиваль етнічних меншин у Парку троянд у Тімішоарі.

Розпочалося свято виставою для дітей, головними героями якої була дітвора. Сценка розгорталася мовами банатських етнічних груп, а спеціальними гостями були учасники ансамблю «Червона калина» з Негостини, керівником якого є Юліан Кідеша.

Співживучі меншини в західній частині країни виставляли стенди з традиційними костюмами, килимами, серветками, журналами, книгами, газетами чи квітковими композиціями. Також були організовані творчі майстерні та представлені кулінарні вироби, характерні для кожної меншини. Концерт відбувся за підтримки ансамблів з

різних куточків повіту. Тіміську філію СУР представляв вокально-інструментальний гурт «Гуцули з Банату». До його складу увійшли інструменталісти та вокалісти з міст Мала Реметя та Джармата. Гурт, відомий з 2014 року, брав участь у культурних і мистецьких заходах, організованих Союзом українців Румунії, а також у фестивалях у Тімішоарі, Лугожі, Бухаресті, Араді, Сучаві, Сігету-Мармаціей, Тулчі, Сігішоарі, Сібіу чи за кордоном у Сербії, Болгарії, Україні, Хорватії, Греції та Туреччині.

Частинка України в Румунії

Давайте знайомитися ближче. Я мама двох прекрасних, інколи бешкетних доньок та дружина захисника України. Ми жили спокійним, безтурботним життям у мальовничому місті Прилуки, що на Чернігівщині. У чоловіка був свій бізнес з виготовлення грузових підйомників. Він успішно працював по всій території України, а я допомагала йому з рекламою та виховувала наших дітей. У мене було чудове хоббі, я готувала карамельні цукерки та робила квіткові, а також істівні букети на замовлення.

Все це перекреслила жорстока та безжальна війна. Спочатку ми сподівалися, що це ненадовго, що скоро все мине, що такого безглуздя не може бути у 21 сторіччі.

Та рашисти зайшли в села, що знаходяться в п'яти км від нашого міста, та обстріляли їх. Коли чудом, завдяки авіації та піхоті наших ЗСУ, ворожі танки не заїхали у Прилуки, ми з чоловіком прийняли рішення, що потрібно вивозити дітей у безпечне місце. Тож я зі своїми двома дітьми та шестирічною племінницею, мамою поїхали за кордон, а чоловік вступив до лав ЗСУ.

Нам пощастило, і ми без проблем через три доби дісталися до чудового міста Румунії – Тімішоари. Перші декілька днів я не могла стримувати сльози. Волонтери, які нам допомагали, сім'я, у якій ми оселилися та прожили два міся-

ці, та просто люди на вулиці були настільки турботливими, добрими та чуйними до нас, що здавалося, це не чужі люди – це рідня. Знаєте, коли ти все мав у себе вдома, а поїхав з однією сумкою на всіх, коли тебе переповнює відчуття чужини, тривоги, страху, невизначенність, а людям небайдуже, вони тобі всіляко допомагають. Румуни – це люди з безмежним серцем та бездонною душею. Тільки в біді розумієш, хто твій друг. І Румунія виявилася саме тим другом, що підставила плече та не дає зламатися тисячам українцям.

Моє знайомство з Союзом українців Румунії почалося з того, що я вирішила вивчати румунську мову та покращити свої знання англійської, а СУР саме оголосив набір для дорослих та дітей на мовні курси. Тут я познайомилася з чудовими людьми, пані Ліліаною, пані Міхаєлою, які невтомно працюють у Союзі. Вони не тільки організовують навчальний процес, а й намагаються турбуватися про кожного, надати посильну допомогу, урізноманітнити наше дозвілля. Ці люди стали для мене друзями.

Спочатку я пішла на румунську мову. Викладачка Міора докладала масу зусиль, щоб пояснити, навчити. Багато з

тих, хто відвідував її уроки, вже потроху розуміють місцевих, а дехто може й розмовляти. Але я вирішила зупинитися на уроках англійської. Спочатку їх проводили дівчата-волонтери з різних країн, з Турції, Греції, Молдови та Румунії. Для дорослих і дітей були окремі групи. Заняття проводилися легко, невимушено, для дітей в ігровому форматі. Наші уроки набули форми «спікінклубу», так як дівчата були такі неординарні та цікаві, що ми не могли обмежитися рамками програми. Паралельно СУР створив курси англійської мови з професійним викладачем з України, Марією. На цих уроках ми структурно вивчаємо нові слова, граматику, поглиблюючи свої знання цікавими історіями світової культури. Заняття з Машею ми продовжуємо і зараз, а от з дівчатами-волонтерками довелося попрощатися, так як їх програма закінчилася, і вони роз'їхалися по домівках.

Дитячі заняття проходять у той самий час, що і для дорослих. Для нас це дуже важливо та зручно. Діти, вивчаючи англійську мову, досягли чималих успіхів. На щастя, дітлахи сприймають та запам'ятовують матеріал значно швидше від дорослих. Тож заняття з румунської мови з Міхаєлою навчили їх рахувати, називати елементарні речі побуту, читати. Велика подяка спонсору Аліну, що подарував СУРу інтерактивну дошку. Основною цінністю мультимедійної дошки є можливість взаємодії з зображенням. За допомогою простого у використанні програмного забезпечення ця дошка стає екраном комп'ютера, доступним для перегляду в класі. Завдяки новітнім технологіям заняття для дітей стали ще цікавішими та кориснішими.

Це неймовірно, але після кожного заняття нас пригощають смачним обідом. Страви завжди вишукані та смачні, а у дружній компанії залюбки їдять навіть діти.

Безсумнівно радує те, що СУР не дає нам сумувати. Інколи мені здається, що зараз я дотична до української культури куди більше аніж будь коли, адже ми відвідуємо різноманітні фестивалі, свята та івенти, присвячені українській пісні, танцю, слову та українській кухні. З великою гордістю ми приймали участь у міжкультурному фестивалі у Малих Реметах, повіт Тіміш. Коли ми, біженці з України, співали наш гімн, нам підспівував кожен присутній з великою любов'ю та підтримкою. Ще ми представляли нашу спільноту на вечорі інтернаціональної кухні, де були румуни, серби, євреї, німці, угорці. Наші жінки приготували смачні вареники, картопляники, котлети, налисники з сиром, пиріг. Страви різних національностей були дуже апетитні, та і нашу кухню оцінили з достоїнством. А нещодавно жіночки отримали диплом за участь у Святі української пісні та танцю, що відбувся в Шиуца-Лугож.

Хочу щиро подякувати всім, хто дотичний до Союзу українців Румунії філія Тіміш.

Анна ЗАБЛОЦЬКА

Фото авторки

ЮВІЛЕЙНИЙ СИМПОЗІУМ «ВІД МАРАМУРЕШУ ДО ШТЮКИ»

У селі Штюка Тіміського повіту відбувся 11 вересня ювілейний симпозіум «Від Марамурешу до Штюки», організований Союзом українців Румунії. Йде мова про виповнення 55 років відколи до цього села прибули перші українці з Мараморощини, зокрема з сіл Русь-Поляни та Кривий у пошуку кращого життя.

Микола Бензар, директор загальноосвітньої школи в Штюці, де викладається українська мова, подає деталі про проведення цього заходу:

«11 вересня українці села Штюка Тіміського повіту відзначили 55 років від свого переселення з марамороської землі. Свято розпочалося круглим столом, на якому було представлено коротку історію українців села Штюка та деякі віхи з історії українців Банату. На цьому заході були присутні важливі гості, серед яких голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький, його радник Олександр Мочерняк, голова Тіміської філії СУРу Юра Глеба, голова Жіночої організації Тіміш Міхаєла Бумбук, представник молодіжної організації Тіміш Б'янка Гинда, голова філії Арад Гаврило Микулайчук. Також взяли участь і голови місцевих організацій та інспекторка з української мови у Тіміському повіті Марія Сабо Кондрей. Від організаторів були присутні: мер села Штюка Василь Бежера, я, директор школи Микола Бензар, вчителька Валентина Бензар, та голова місцевої організації СУРу Штюка Сорін Лавер. 55 років тому приїхали сюди перші українці з сіл Русь-Поляни та Кривого. Вони шукали кращого життя. Потім вони тут працювали, будували нові помешкання, модернізували село. Сьогодні тут проживають понад 2200 осіб, тобто більшість українців Банату. У нас тепер 300 дітей у садочках та школах, а 70 учнів ходять до ліцею у місто Лугож. Можна стверджувати, що ми тут багато працюємо, але живемо краще. У своєму виступі пан депутат відмітив цінність цієї події. Свято продовжилося концертом українських пісень і танців, в якому взяли участь багато виконавців з Банату, Араду та Марамурешу. Наше свято було прекрасне.»

Під час круглого столу було представлено історію місцевості, починаючи з 1585 року, коли поселення вперше згадується в судовому рішенні щодо права власності на територію під назвою Дамбовиця, а пізніше, у 1786-1787 роках, німецькі поселенці перейменували його в Ебендорф. До початку 1970-х років більшість мешканців були німецького походження, з 1969 року в населеному пункті оселилися етнічні українці,

зокрема з повіту Марамуреш, які на сьогодні становлять більшість жителів цього населеного пункту. Більшість етнічних німців емігрували до Німеччини. Нині населене переважно українцями село має назву Штюка. Село Штюка зазнає повного розвитку і гармонії. Тут було збудовано нові будинки, українську православну церкву, будинок

культури, середню загальноосвітню школу, звідки чимало дітей продовжують навчання в українському відділі Теоретичного ліцею імені Юлії Хаждеу в місті Лугожі. Учасники круглого столу також обговорили актуальні проблеми, які постають перед громадою, та можливість підтримати людей, зберегти традиції та заохотити учнів до вивчення рідної української мови.

Інспекторка з української мови в Тіміському повіті Марія Сабо Кондрей також була присутня на святі українців в селі Штюка. Вона родом з Русь-Поляни Марамороського повіту, але прибула до Банату 25 років тому:

«Участь у симпозіумі під назвою «Від Марамурешу до Штюки» відродила глибокі почуття дитинства та юності в мене. Організація цього заходу виводить українську ідентичність на перший план: те що ми є, ми несемо з собою та несемо вперед. Міграція жителів Марамуреша до Штюки протягом понад 55 років принесла цій території цінність та автентичність. 25 років тому я також приїхала до Банату переважно через клімат, мені більше подобається клімат Банату, який тепліший,

але я люблю також відпочивати у Марамуреші. Коли я переселилася до Банату, я взяла зі собою все, що було українське й передала далі мову, культуру, ідентичність. Мій батько, 30 років тому, заснував першу місцеву організацію Союзу українців Румунії у селі Бетхаусен. Практично від батьків я навчилася любити свою українську рідну мову та культуру. Так як великий український поет Тарас Шевченко говорив: «Учіться, брати мої! Думайте, читайте, І чужому научайтесь, – Свого не цурайтесь: Бо хто матір забуває, Того Бог карає». Хочу сказати, що хто забуває свою мову, хто забуває свою культуру, хто забуває своїх предків, той не вільний. Українці, які переселилися до Банату, в тому числі до Штюки, тримають і живуть своєю культурою, традицією, не забувають про своє давнє і передають все своїм діточкам. Я думаю, що тут куточок Марамуреша у Банаті. І ми це докажуємо щоденно.»

Навчає дітей української рідної мови та плекає прадідівські традиції в селі Штюка й вчителька Міоара Чінар, яка прибула до Штюки Тіміського повіту з Русь-Полян Марамороського повіту: «Я викладаю українську мову у початкових класах та музику в старших класах вже понад три роки. Я дуже люблю це покликання, тому що мені подобається навчати учнів. Я приїхала до Штюки у 2012 році разом з чоловіком, який є священником Православної української церкви села Штюка. Мені дуже подобається це село, тому що воно багате на традицій та звичаї. Люди вірять у Бога, а село дуже гарне з багатьма можливостями. Люди приїхали сюди з Русь-Полян, Кривого та Русь-Кови Марамороського повіту. Село розташоване неподалік від міста Лугож, де навчаються учні у коледжах та ліцеях. Я готую дитячий гурт «Веселі діточки» і ми беремо участь у багатьох фестивалях та конкурсах. Учні отримують призи та дуже задоволені. У неділю, 11 вересня, діточки співали на фестивалі наступні пісні: «Ой у лузі червона калина», «Зеленеє жито, зелене», «Ой у гаю при Дунаю». Гурт налічує 15 діточок і раз в тиждень робимо репетиції. Я дуже люблю це село та школу. Дякую Богові за все, за те, що він мене благословив тут жити.»

У культурному заході в Штюці взяв участь і вчитель історії Михайло Васильків, який приїхав разом з дружиною, яка за фахом теж вчителька історії, в Тімішоару з Одеси на початку липня. Він поділився своїми враженнями від участі у культурному заході:

«Щиро вітаю всіх українців, тих, хто вже давно проживає на румунській землі та є громадянами цієї держави, та українців, що отримують тимчасовий прихисток в

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія

(Продовження на 13 стор.)

«Караван українського фольклору» в селі Кричунів

(Продовження з 9 стор.)

та наша «Веселка» із Луга над Тисою. Виступили також українські солісти Волощук Октавіан та Бобрюк Михайло Нарцис та Мирослав Петрецький. Ми виконали 5 пісень, які мали позитивний відгук від глядачів. Наша «Веселка» намагається відновити свій репертуар давніми піснями, які мають місцевий кольорит, піснями, які би відкрили красу українського фольклору, переживання, щоб притягнути молодь і прищепити їм любов до рідної пісні, до рідного слова. Членами нашого гурту це жінки різного віку, різних професій, ми не спеціалісти, ми не викладачі музики, а тільки ті, які люблять співати, приносити людям радості та задоволення. Ми гордимся тим, що нам це вдається і тому запрошуємо вас на наше свято під назвою «Зустріч синів села», яке відбудеться 16 жовтня у селі Луг над Тисою Марамороського повіту. Чекаємо вас з радістю і любов'ю!»

Від 2017 року головою організації Союзу українців Румунії села Кричунів є 71-річний Віктор Матус, який був протягом 33 років дяком в місцевій українській православній церкві. Пан Віктор Матус розповідає про «Караван українського фольклору» у селі Кричунів, про місцеву сурівську організацію, про вокальний гурт «Зелений барвінок», який діє при цій організації та про нове її приміщення:

«Наша організація налічує 200 членів. Так само маємо гурт «Зелений барвінок», до складу якого входять жінки, чоловіки та дітвора. Гурт був заснований 15 років тому Анною Матус, яка, на жаль, померла як до речі й кілька членів гурту. Нехай земля їм буде пером! Вони брали участь на різних культурних подіях в Румунії. Вони були запрошені відомим румунським музикантом Грігоре Лише виступати у Румунському Атенеумі в Бухаресті. Ми продовжуємо діяльність цього гурту, яким тепер керує моя жінка Анна Матус. Гурт налічує тепер 15-20 осіб. Ми беремо участь у різних подіях у наших українських селах Мараморощини. У неділю «Караван українського фольклору» зупинився у нашому селі, у Кричунові, у новому приміщенні СУРу, що придбала Марамороська

філія СУРу, якою керує Мирослав Петрецький. Завдяки допомозі депутата Миколи Мирослава Петрецького, у нас є велике та прекрасне приміщення. Бажаємо їм багато успіхів у їхній праці та міцного здоров'я та щирі подяки приносимо їм. У неділю, 2 жовтня, ми візьмемо участь на святі українського фольклору у Кривому

(Репеді), а потім у Лузі над Тисою і так далі. У комуні Великий Бичків, до якої належить наше село Кричунів, маємо 3 радників від Союзу українців Румунії. Хвала і честь нашим українцям! У нашій комуні Великий Бичків 80% населення становлять етнічні українці. Спаси Господе і благослови усіх наших українців, а головню наших братів з України, які у важких часах проживають і жертвують за їх рідну батьківщину!»

Серед головних цілей Союзу Українців Румунії є захист права на збереження етнічної, мовної, культурної та релігійної самобутності осіб, які належать до української національної меншини, відродження та формування національної свідомості. Збереження української пісні, звичаїв й традицій українців Румунії шляхом організування національних та міжнародних фестивалів, виставок народної творчості, концертів, караванів українського фольклору є також головними завданнями СУРу.

ЮВІЛЕЙНИЙ СИМПОЗИУМ «ВІД МАРАМУРЕШУ ДО ШТЮКИ»

(Продовження з 12 стор.)

Румунії по причині війни, яку розв'язала путінська Росія. Ми були приємно вражені чудовим містом Тімішоара, її архітектурними пам'ятками, парками, доброзичливими жителями Тімішоари, які надали нашій сім'ї, як й багатьом іншим біженцям з України, все необхідне для нормального життя. У перші дні перебування в Тімішоарі, за порадами друзів, ми завітали в Український культурний центр. Там ми познайомилися з чудовими людьми, керівником центру паном Юрієм Глебою та його колегами, пані Міхаєлою та Ліліаною. За два місяці перебування в Тімішоарі ми взяли участь у багатьох заходах, організованих Союзом українців Румунії, а нещодавно наша, так би мовити українська делегація з Тімішоари, взяла участь у ювілейному симпозіумі «Від Марамурешу до Штюки». Відбувся цей симпозіум у дуже мальовничому цікавому населеному пункті Штюка, яке розташоване недалеко від Тімішоари. Треба сказати, що у ході цього симпозіума

ми познайомилися з багатьма керівниками СУРу, зокрема з головою СУРу, депутатом Миколою Мирославом Петрецьким, керівниками осередків СУРу. Також були при-

сутні тут, звичайно, творчі колективи та місцеві жителі. Ми з задоволенням переглянули концертну програму за участю багатьох творчих колективів з різних куточків Румунії. Було дуже приємно, що і старше покоління українців, які оселилися на румунській землі вже десятки років тому, й їх діти та внуки не цураються материнської української мови. Всі кон-

цертні номери. а в основному були українські народні пісні, виконані з любов'ю та душевним трепетом. І було по-людськи просто дуже приємно. Мені теж випала честь, я виконав дві пісні («Хрещатик» та «Я так хочу додому»). Одна з них, на жаль, дуже сумна, яка присвячена подіям, які відбуваються в Україні, пісня Павла Зіброва «Я так хочу додому», але ми впевнені, що все таки ми дійсно через деякий час поїдемо додому і на нашій землі буде мир.»

Слід уточнити, що перші українці прибули до Банату ще на початку 20 століття зі Закарпаття та Галичини, зокрема з районів Хуст, Мукачево та Міжгір'я. Друга і третя хвиля українського населення, яке прибуло до банатського регіону, відбулась після Першої та, відповідно, Другої світових війн. Йде мова про біженців, які врятувалися від радянської влади. Четверта хвиля еміграції мала місце після 1960 років, зокрема під час комуністичного режиму, коли до Банату приїхали українці з Буковини та Мараморощини. Можливо, слідує п'ята хвиля міграції, а саме переселенців з України, які втекли від війни та знайшли прихисток у Румунії, в тому числі у Банаті.

На храм у рідному селі

Так мені запам'яталося зма-
лку, що після Святого Вечора
та Великодня храм церкви
являвся третім величним свя-
том не тільки для моїх одно-
сельчан, а й для багатьох
мешканців сусідніх околиць.
Йде мова про Покрову Пре-
святої Богородиці, свято яке
відзначається 1 жовтня. До
цього свята прив'язані най-
ранніші та наймиліші мої спо-
гади про рідне село, особливо
періоди дитинства та шкільно-
го віку.

Церква і школа завжди були
найголовнішими світличами
села. А наша церква ще й зна-
ходилася якраз через дорогу
від школи, куди тодішній панот-
тець Ілля Васілаш любив ча-
сто заходити, а пані попадя
була моєю улюбленою викла-
дачкою румунської мови.

Значимість цього свята не
спадала й тоді, коли доля від-
далила мене від рідного села,
бо потяг душі залишався си-
льним ще довгими роками
після мого виїзду (до Буха-
ресту, до Вишавської Долини і
нарешті до Онешт). Такий май-
же незвичайний потяг живив-
ся не лише особистими праг-
неннями часто на вертатися
додому, а й постійними закли-
ками моїх родичів, сестри
Марійки, первого брата Іллі та

вні періоди з наших літніх
канікул.

Але згодом настали й такі
часи, коли мені вже не можна
було наважуватися на довгі
подорожі, як би дуже це бажа-
лося спраглій душі. З найма-
ними водіями мої візити втра-
чали колишню насолоду, тому
стали рідшати аж до остаточ-
ного припинення. (До речі,
для мене тепер і село вже не
означає те, що було колись,
бо сестра разом з дітьми пере-
їхала до Італії. В Балківцях я
можу навідати з рідних тільки
первого брата Іллю. Тому,
після кількох років відсутно-
сті, цієї осені я дозволила собі
«побути» на храму хоч вірту-
альним шляхом, тобто теле-
фонним зв'язком з першим
братом та його дружиною.
Міця, як ми її пестливо кличе-
мо, мені дуже подобається не
лише тому, що господарює на
місці колишньої бабиної хати
а й тому, що тепер носить ім'я
моєї баби, Марії Данелюк, а
особливо через її талант гар-
но і дотепно розповідати. Та-
кою була й моя баба Ливонка.

Телефонна розмова з дру-
жиною первого брата варту-
вала за справжній «храмо-
вий» візит. Міця так вміло опи-
сала, як перебулося престоль-

ників, на чолі з Високо Свя-
тішим Дамаскіном Дорнян-
ським), що я все описане
майже мала перед очима, а то
й слухом.

В Балківській громаді пере-
важають українці. Тому свята
літургія і церковні співи та
причесні виконуються дво-
мовно: українською та румун-
ською. Сам панотець володіє
лише румунською, але він ні-
коли не протистояв, щоб бого-
служіння відправлялося пере-
плітанням обох мов і це надає
нашій громаді спеціальної
особливості. (Літургія не зтя-
гується через це, бо на одну
неділю читається українсь-
кою «Вірую», а на другу неді-
лю – «Отче наш» і так далі,
вже зворотно. Подібне пере-
плітання стається і при вико-
нанні пісень. На Храму церкви
були виконані також так дві
релігійні пісні: «Підніму я очі
до небес» – румунською мо-
вою – і «Як гарно у храмі
Твоїм, Богородице» – укра-
їнською мовою.)

Якщо іншими разами, коли
Міця запрошувала нас на
храм, найбільш заманливою
спокую обов'язково був її
майстерно приготовлений сту-
денець. Та на цей раз вона
навіть не спом'янула про таку
традиційну храмову страву, а
все повторяла, як багато я
втратила, тому що не була
присутньою там саме цього
року. І все наголошувала на
велику втрату для мене, бо то
була надзвичайна і неповтор-
на нагода побачити своє село
Балківці в цілком святочному
саяві. Цього року Балківці від-
значають насамперед пере-

освячення церкви, – після 140
років від першого освячення,
в 1882 році. По-друге, увін-
чають людей, котрі сприяли
завершенню нової прикраси
внутрішніх стін досить кош-
товною технікою фрескового
розпису.

Я вже збиралася подякува-
ти за таку докладну розпо-
відь, але не встигла, бо моя
співрозмовниця раптом сама
обірвала своє докладне опи-

сування, бо пригадала, що вся
святочна подія була записана.
Тоді щасливим голосом пові-
домила, що я зможу побачити
по інтернету все, що відбуло-
ся в селі на Покрову.

Так я й зробила, хоч для
мене щось таке було сприйня-
те чомусь з дивним почуттям
ніяковості: не дуже таки давно
я закінчувала лицей ще при
гасовій лампі, а дожила й до
можливості «побувати» на
храму вже онлайн, прямо з
Онешт.

Зате з цієї нагоди я змогла
отримати ще багато інших
новин: я дізналася, що наша
церква, починаючи від 1-го
жовтня 2022-го року, дістала і
другий храм. Як вихованець
монастиря Черніка, наш тепе-
рішній парафіянський свя-
щенник Космін Куку запропо-
нував, щоб другим покровите-
лем Балківської православної
церкви став саме Святий
Калінік з Черніки. Це був пер-
ший румунський священник,
піднесений до лику святих.
Його особливо поважають як
гідного нащадка Паїсія Велич-
ковського з Нямцького мона-
стиря.

Господь Бог поблагосло-
вив всіх присутніх за їх ста-
рання і любов: подарував
ясну, теплу осінню погоду
протягом цілого святкового
дня.

Валерія ШОВКАЛЮК

Фото авторки

– найбільше зі всіх – моєї баби
Ливонки.

На щастя, і Павло видався
мені подібним. Тому за часи
життя баби Ливонки ми про-
грамували наші літні відпу-
стки у зв'язку зі двома голов-
ними для неї датами: день
Святого Іллі та день храму на
Покрову. Задля її чекань ми не
шкодували пожертвувати пе-

не свято на 1-го жовтня, що
мені здавалося, ніби я таки
«побула» там наявно. Вона
так мальовничо передала
словами все, що відбулося як
всередині церкви, так і потім
вже надворі (на спеціально
спорудженій сцені, яку святко-
во вбрали квітчастими кили-
мами і де відправилася літур-
гія з участю аж 30-ох священ-

Куток гумориста

РАДИВ БАТЬКО СИНА

– Не шукай дівчат, синочку,
Тих, що дуже файні,
Шукай тільки тих, що мають
Груди урожайні.

Під час голоду і суші
Зможеш легши жити.
Будеш мати, хлопче, з чого
Молока попити.

ПОВЕРНУВСЬ ІВАН ІЗ РИМУ

Повернувся Іван із Риму,
Високий, хороший.
Заробив у тому місті
На все життя гроші.

Купив жінці злотний одяг,
Прекрасну машину,
Думав, що так ошчасливить
Свою половину.

Уявляв, як вона вийде
Його зустрічати,
Як він буде на порозі
Її цілувати...

Але з його хати вийшла
Рідна сестра Ала,
Яка йому дуже сумно,
Крізь сльоз, сказала:

– Не жди щоби твоя жінка
Явилася з хати,
Щоби тебе, як годиться,
Отут зустрічати.

Прийдеться тобі, брате
Тут жити самому,
Бо вже рік, як твоя жінка
Втекла з цього дому.

Втекла з Цимбом в Тімішору
Твоя дивна Ела,
Взяла все, одні лиш труси
Тобі залишила.

ПОДИВ ПЕТРИКА

Запитався Петрик бабки,
Як в хаті вже спали,
– Як ви, бабко, мого діда
В юності пізнали?

– О-го-го, давно це було,
Вже й не пригадати.
Був він парубок прекрасний,
Знав всіх чарувати.

Але і я була гарна,
Очі, личко, ноги...
До мене стелили хлопці
Квітами дороги.

Кожний хотів мене взяти,
Я всіх їх водила,
Але тільки твого діда
Справжньо я любила.

Був високий, співав гарно,
Любив танцювати,
О, як знав він дуже добре
Любити й кохати.

А Петрик тоді до баби,
В день перед обідом:
– Скажіть, чим його кормили
Що став таким дідом?

Скажіть бабко, питав далі
Чим ви діда били,
Що лише одного зуба
В роті залишили?

ОБІЦЯЛА СЕРЦЕ Й ДУШУ

В молодості мені Ксеня
Душу обіцяла,
Поки гроші всі у мене
Із скрині не вкрала.

Нині сню смачні ковбаси
І важко зітхаю,
Бо через любов шалену
Голоден лягаю.

ШКІДЛИВЕ БАЖАННЯ

Думав раз собі Підкова
Як вийшов із хати,
Що він зміг би дуже вдало
Світом керувати.

Виліз на високу грушу,
Оглядав простори,
Бачив все – гаї і ниви,
Бачив Чорне море.

Підліз ще і став на гілку,
Яка раптом трісла.
Гепнувся Підкова з груші,
Як п'яний із крісла.

Вмить прибігла його жінка –
Тривожила душу
Й запитала, нащо ліз ти
На високу грушу?

– Скажу перед тим, як маю
Жінко, помирати:
Вірив я, що можу з груші
Світом керувати...

Михайло ВОЛОЩУК

Ліричний момент

ЗАПІЗНІЛЕ КОХАННЯ

Душа болить і серце рве на шмаття:
Навіщо знов - через десятки літ,
Те, що давно забув, роздмухало багаття
Таких далеких, юних почуттів.

Зітхання, пристрасть і безсонні ночі...
За що ці муки? Важко вже збагнути.
Щоб глянути своїй коханій в очі,
Ті, що ночами не дають заснути?

І кожен день новий із болі починати
(Яка ж то радість марити фантомом).
І Господа Всевишнього благати
Зустріть її в метро чи біля дому?

Кохання як весна приходить в радість юним –
Навколо все розквітне, світ переверне...
А восени з дерев спадає листя сумно,
Ніхто його до нас назад не поверне.

О, ні, хай всі поети й музи світу
Коханню до безтями пишуть оди.
Всьому свій час – таким ось заповітом
Керується безжалісна природа.

ДОЩ І МІСТО

Сиджу біля вікна, марную час,
Немов попереду ще в мене ціла вічність.
А за вікном черговий день вже згас
І місто огортає вечорова свіжість.

Дзвенять трамваї, гуркіт коліщат...
Немов вогні спалахують вітрини
І вечір ніжно місто обійма,
Мов та пухнаста, зоряна перина.

Все менше шум, чим ближче до півночі,
Машин нестримних гуркіт вже згаса.
Десь вдалині весняний грім гуркоче,
Від блискавок світліють небеса.

Завмерло місто враз, лиш де-не-де
Лунають кроки пізніх перехожих,
Ще мить – весняний дощ піде,
Так на улюблену симфонію він схожий.

Де кожна крапля – нота золота,
Звучить без фальші, мов дівоча врода.
Серця людські мелодія свята
Наповнює відродженням природи.

Весна іде ... Радіє різний люд.
І місто кам'яне теж має серце –
По шибках сльози радості течуть
І тротуари перетворюють в озерця.

ЯК ЖАЛЬ ...

Мої роки, мов журавлі летять над світом,
Курличуть сумно, пропливають вдале.
Та вже якби й хотів – не повернути
Цей журавлиний клин назад. Як жаль...

Не повернути сміх дитячий, безтурботний,
Кохання першого і радість, і печаль;
Тепло душі найкращого із друзів,
Який залишив рано нас. Як жаль...

Немає вороття тим дням, коли щасливий
Бредеш по травах, п'яний від життя.
Як жаль, що все, що ми любили
Піде в холодне, темне забуття.

І хоч нам є про що згадати дітям,
Та все ж в очах скорбота і печаль,
Бо не дано людині в цьому світі
Жити двічі. Як жаль... Як жаль...

Михайло ВАСИЛЬКІВ,
Одеса, Україна

ЦЕРКОВНЕ СВЯТО У БАЛКІВЦЯХ

Першого дня місяця жовтня у Балківцях православна церква святкувала свій храм на свято Покрови Матер Божої. З цієї нагоди принесли мощі Святого КАЛІНІКА із монастиря Черніка. Було велике свято, тому що у цей день освятили церкву, котра була перемальована. Схід був дуже великий,

багато священників було. Святу Літургію проводив Дамаскін Дорняну, вікарій єпископ Архієпархії Сучави і Редівців. Свята Літургія відправилася надворі, де була влаштована сцена, окрашена квітами. На це свято, на церковний храм були запрошені всі українці з Буковини і дуже багато приїхали, бо село Балківці українське, а люди зберігають свою материнську мову. На храму був присутній і наш депутат, Микола Мирослав Петрецький. Він прийшов з Мараморощини разом з священником Іваном Арделяном, котрий колись служив у Балківській парафії. Дуже гарно був прийнятий, люди радувалися, що зустрілися з ним. Був присутній і Ілля Саучук, голова Сучавської філії з своїм комітетом.

Свята Літургія відправлялася двомовно. Були присутні і священники, які говорять по-українськи і правлять у своїх парафіях. Данієл Петрашук з Негостини, Михайло Мадяр з Сучави. Церковний хор з Балківців з'єднався з

Негостинським хором і співали двомовно, по-румунськи і по-українськи. При кінці служби український гурток «Негостинські голоси» заспівав кілька українських церковних пісень: «О, Маріє, Мати Божа», «Прийдіте, браття, на молитву», «За все тобі я дякую» і одну румунську церковну пісню про Матір Божу.

Погода була гарна, всі присутні переходили через Святий Вітар, вклонялися, молилися і просили Господа за здоров'я, за мир, щоб жили в добрі і порозумінні. Тепер мали нагоду і жінки переходити через Святий Вітар.

На цім святі були поздоровлені і ті, що сприяли можливості святкувати церкву, а священник парофії Космін Куку був обдарований відзнакою за

його труд, бо він дуже любить служити в церкві і навіть почав вчитися говорити по-українськи. На закінчення події заспівали «Многая літа» для тих, що потрудилися зробити такий гарний храм.

Потім були запрошені до столу, так як на храму. Дякуємо за прекрасний день.

Феліція ГРИГОРАШ

Фото авторки

НА МНОГАЯ ЛІТ І ЗДОРОВ'Я

панові шеф-редактору, Михайлу Михайлюку з нагоди дня народження.

На гостині у Віктора Сердинчука

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România

ISSN 1223-1614